

PREŽIHOV VORANC – LOVRO KUHAR

Prežihov Voranc

- 10. avgust 1893–18. februar 1950
- rojstni kraj: Podgora pri Kotljah na Koroškem
- pisatelj
- kulturni delavec

DELA

Proza: *Povesti*, 1925, *Požganica*, 1939, *Doberdob*, 1940, *Samorastniki*, 1940, *Jamnica*, 1945, *Od Kotelj do Belih vod*, 1945, *Borba na tujih tleh*, 1946, *Naši mejniki*, 1946, *Kanjuh iz zagate*, 1952

Mladinska: *Solzice*, 1949

Prežihov Voranc je po končani dvojezični ljudski šoli obiskoval zadružno šolo. Zaradi komunističnega delovanja je leta 1930 moral v tujino. Živel je na Dunaju, v Parizu in potoval po Evropi ter se leta 1939 skrivaj vrnil v domovino. Med drugo svetovno vojno je bil v

nemškem taborišču Mauthausen, po osvoboditvi pa je živel v domačem kraju, kjer je bil dejaven v kulturnem življenju in urejanju svojih literarnih del. Voranc je pisal novele, povesti in romane. Pisateljevati je začel kot poznavalec življenja in socialnih

Vorančeva rojstna hiša v Podgori

stisk delavcev in kmetov ter dober opazovalec človeške narave v sponadu za preživetje. Dragocene spodbude in napotke za objavljanje je dobil pri Zofki Kveder in njenem listu Domači prijatelj v Pragi. Svojo prvo knjigo *Povesti* je izdal pod imenom Lovro Kuhar, a v javnosti ni doživel posebnega odmeva. V svojih novelah predvsem odkriva koroško pokrajino in njene ljudi (*Samorastniki*). Prikazuje vaško skupnost in posamezne človeške usode v tej skupnosti po koncu prve svetovne vojne (*Požganica*, *Jamnica*), trpljenje vojakov

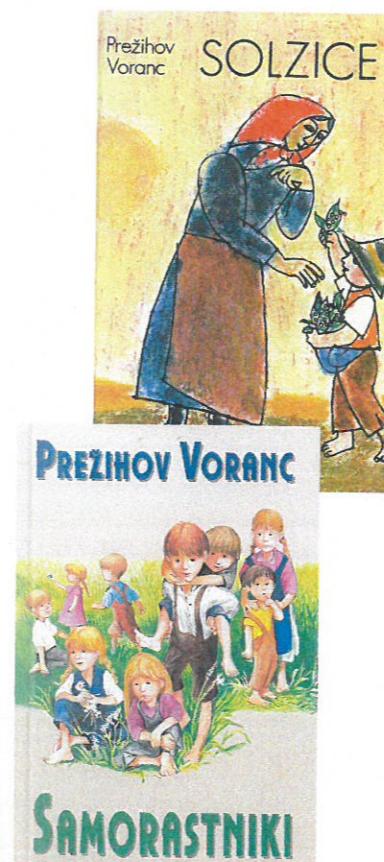

Kip Voranca na Koroškem

na frontah pa je opisal v romanu *Doberdob*. Po drugi svetovni vojni je Voranc v glavnem pisal krajša pripovedna dela (*Od Kotelj do Belih vod*, *Borba na tujih tleh*, *Naši mejniki*), kamor sodi tudi zbirka črtic *Solzice*, ki predstavlja vrh slovenskega pripovedništva za mladino. Voranc je leta 1950 prejel Prešernovo nagrado.

Solzice, ilustracija A. Košir

Samorastniki, MK 2000
Solzice, MK 2002

Spominska soba v pisateljevi rojstni hiši

Prežihov Voranc je v svojih novelah zelo nazorno opisoval domačo pokrajino Koroško s štajerskim obrobjem:

»Jamnica s svojo kotlino, ki so jo s severa, vzhoda in zahoda obdajali srednje visoki hriči, od juga pa mogočna sirokoplača gora s skalnim razkritim čelom, tem visokim znamenjem, vidnim od visokih Tur pa do koroških mej, je le žala kakor v prelepi zibelki. Morali bi verjeti samoljubnemu zatrjevanju ondotnih prebivalcev, da je Jamnica, ležeča pod vzhodnimi Karavankami, Pohorjem in laboškimi planinami najlepši del dežele.«

SPOMINI

Fran Kotnik:

"Kuhar je edini večji pisatelj s Koroške. Živo slika bedno življenje slovenskega proletarca, ki se ubija v tovarni in na polju. Iz njegovih spisov pa diha tudi naša gruda in razpoloženje naše slikovite pokrajine pod Uršlo goro, kjer mu stoji na Prežihovem vrhu priborjena očetova domačija."

Tone Sušnik:

"Bil je državljan Evrope in zvest domačim strminam."

Oton Župančič:

"Prežihovega Voranca smemo in moramo imenovati v eni sapi z našimi najboljšimi imeni."

Iztok Illich:

"Izkušnje iz zgodnje mladosti so odločilno oblikovale Prežihov življenjski nazor in ga spodbudile, da si je vedno prizadeval za večjo družbeno in narodnostno pravičnost."